

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความมั่นคง และโอกาสในการพัฒนา

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา*

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา เป็นจังหวัดที่ทุกรัฐบาลให้ความสนใจใส่ดูแลด้านความมั่นคง เนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่เคลื่อนไหวเป็นพลวัตมาโดยตลอดระยะเวลากว่า 100 ปี

ฯพณฯ พลเอก สุวรนันท์ องคมนตรี อดีตผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เขียนบทความ "ปัญหาที่มีทางออกของจังหวัดชายแดนภาคใต้" ในหนังสือ 20 ปี คอ.บต. บันทึกประวัติศาสตร์ 2 ทศวรรษชายแดนภาคใต้ ในประเด็นความสับสนและมุมมองที่ต่างกันเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า

"ก่อนที่เราจะพูดถึง "ทางออก" นั้นคงจะต้องมาทบทวนกันก่อนว่าจะใครคือ "ปัญหา" ของจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากประสบการณ์ทั้งที่ทำงานในส่วนกลาง และในพื้นที่ ผมกล้ายืนยันว่า ในรอบ

10-20 ปีที่ผ่านมาไม่มีปัญหาของพื้นที่ใดที่ได้รับการหยิบยกมากล่าวถึง หรือมาศึกษามากเหมือนกับปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ยิ่งหน่วยงานต่างๆ ศึกษาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้นเท่าไร ยิ่งวันเวลาผ่านไปนานเท่าไร ปัญหาที่ค้นพบจะยิ่งเพิ่มขึ้นมากขึ้นเท่านั้น

จนกระทั่งมีการตั้งข้อสังเกตว่า ผลการศึกษาเหล่านี้แสดงว่า การแก้ไขปัญหานั้นไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่ ปัญหาของภูมิภาคนี้มันสลัซับซ้อน จนไม่มีทางออกเลย หรือหน่วยราชการอนุรักษ์ปัญหาเพื่อประโยชน์ของหน่วยหรือเปล่า

อย่างไรก็ดี เมื่อศึกษาให้ลึกซึ้งก็พบว่า การที่ปัญหาต่างๆ ดูเหมือนว่ายั่งยืนวัน ก็ยิ่งเพิ่มขึ้นนั้นมิใช่เป็นเพราะเราไม่ประสบความสำเร็จในการคลี่คลาย แก้ไขปัญหา แต่เป็นเพราะเราได้นำเอาปัญหาต่างๆ ไป ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมารวมกับปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะ

*สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ของพื้นที่ บางครั้งก็นำเอาปัญหาย่อยๆ มารวมกับปัญหาหลัก หรือแก่นแท้ของปัญหา เอาปัญหาเฉพาะหน้า มารวมกับ ปัญหาพื้นฐาน บางครั้งก็นำเอา “สภาพ” หรือ “สาเหตุ” ของปัญหามารวมกับตัว ปัญหา

หากเราไม่แยกแยะให้ชัดเจนว่าอะไรคือ ปัญหาเฉพาะ อะไรคือ ปัญหาทั่วไป อะไรคือ ปัญหาในเชิงโครงสร้าง อะไรคือ แก่นของปัญหา อะไรคือ ปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นเพียงการแสดง “อาการ” ของปัญหาเราก็คงสับสนกับความหลากหลายของปัญหา และให้นำหนักในการแก้ปัญหาต่างๆ ผิดพลาด หรือ เบี่ยงเบนไป

เพราะฉะนั้น เราคงต้องมาดูกันให้ชัดก่อนว่า อะไรคือ ปัญหาพื้นฐาน ซึ่งเป็น ปัญหาเฉพาะ ของที่นี้ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา หรือทำให้ปัญหาที่มีอยู่โดยทั่วไปมีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้ระบุถึง

ปัญหาพื้นฐาน ที่เป็น ปัญหาเฉพาะของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในสายตาของหน่วยงานที่ดูแลเรื่องความมั่นคงโดยตรงนั้น มีอยู่เพียง 2 ประการ เท่านั้นคือ

ประการแรก คือ ปัญหาการก่อการร้าย ต้องยอมรับกันว่าแนวความคิดในการแบ่งแยกดินแดนนั้นมิใช่อยู่อัจฉริยะ และมีมานานแล้ว เนื่องจากเหตุผลหลายๆ ประการ

ปัจจุบันก็ยังมีทั้งแกนนำ มีทั้งหน่วยติดอาวุธ และแนวร่วม แต่หากเปรียบเทียบกับในอดีตก็ถือว่าลดน้อยลงตามลำดับ และหลายๆ กลุ่มก็เปลี่ยนแนวความคิดจากในเรื่องอุดมการณ์มาเป็นเรื่องผลประโยชน์

อย่างไรก็ดี หากจะถามต่อว่า เหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง

ปรากฏในสื่อมวลชนเกิดจากการกระทำของใจก่อการร้าย (จกร.) ทั้งหมดหรือไม่

คำตอบ ก็คือมีเพียง 20% หรือ 30% เท่านั้น ส่วนที่เหลือมีทั้งอาชญากรรม ความขัดแย้งส่วนตัว การแย่งชิงผลประโยชน์ หรือเหตุผลอื่นๆ เหมือนที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่น

เพียงแต่เมื่อเกิดขึ้นที่นี้ ก็มักจะมีคนนำไปเชื่อมโยงกับใจก่อการร้าย หรือบางครั้งก็เป็นการแอบอ้าง สวมรอย เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้เกิด ปัญหาภาพลักษณ์ความไม่สงบที่เกินจริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ อีกมากมาย

ประการที่สอง เป็น ปัญหาสังคมจิตวิทยา ได้แก่ อคติ ความไม่เข้าใจ ความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจกัน ทั้งระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม และประชาชนกับทางราชการ ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาของมนุษย์ที่ มักมองคนที่แตกต่างจากตนว่าคือยกว่าตน หรือการเอาวัฒนธรรมค่านิยมของตนเป็น “ศูนย์กลาง” อยากให้คนอื่นคิดหรือทำเหมือนตนเอง นอกจากนี้ ยังเกิดจากนโยบายบางประการในอดีต และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ไม่เหมาะสมของกลไกรัฐบาลส่วน

จริงๆ แล้ว ในทางพุทธศาสตร์ ในที่สาธารณะเรามักไม่กล่าวถึงเรื่องราวเหล่านี้เท่าใดนัก แต่ในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเพื่อการแก้ไขปัญหา เราต้องยอมรับว่าสภาพเช่นนี้มีอยู่จริง และเป็นตัวนำ ไปสู่ปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการ

แม้ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้จะลดน้อยลง แต่ก็ยังมีโอกาสสะสมและปะทุได้อีก หากเราแก้ไขไม่ถูกต้อง มีการปลุกเร้า หรือมีสถานการณ์บางอย่างเป็นใจ เพราะยังมีผู้ฝังใจกับเหตุการณ์

ในอดีตอยู่ ประกอบกับมีบางฝ่ายต้องการให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง เพื่อใช้เป็นชนวน เป็นเงื่อนไขสังคม นำไปสู่สิ่งที่ตนต้องการ

สำหรับ ปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ แท้จริงแล้วก็เกิดขึ้นทั่วประเทศ เพียงแต่ว่าเมื่อมันเกิดขึ้นที่นี้ ก็มีการเชื่อมโยงในลักษณะเป็นเหตุเป็นผลกับสองปัญหาหลักดังกล่าว จนทำให้ความรุนแรงของปัญหาเพิ่มขึ้น หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงไปด้วย

ตัวอย่างเช่น ปัญหา ความยากจน หรือ การด้อยพัฒนา ส่วนหนึ่งเกิดจากพื้นที่นี้ **ฐานเศรษฐกิจแคบ ประชาชนมีอาชีพหลักไม่กี่อย่าง** แต่สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ **ภาพลักษณ์ความไม่สงบ ทำให้นักลงทุนไม่กล้าเข้ามา ความไม่เข้าใจเรื่องวัฒนธรรม หรือเกรงว่าจะสื่อสารกันไม่ได้** ทำให้มีนักลงทุนขาดความมั่นใจ โครงการพัฒนาต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า”

การดำเนินการเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ได้ทรงให้ความสำคัญกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ทรงกำหนดหลักรัฐประศาสนโยบาย สำหรับปฏิบัติราชการในมณฑลปัตตานี โดยมีพระราชหัตถเลขที่ 3/78 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2466 ทรงเน้นแนวทางการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และวิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลางปี 2502 รัฐบาลเห็นความจำเป็นและสำคัญต่อนโยบายการปกครอง 4 จังหวัดภาคใต้เป็นพิเศษ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ

ประสานราชการ 4 จังหวัดภาคใต้ขึ้น เรียกย่อว่า กสจ. โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน มีหน้าที่พิจารณา กลั่นกรองปัญหาสำคัญๆ วางนโยบาย โครงการ ให้ประสานกันอย่างต่อเนื่อง

คณะกรรมการฯ นี้ ได้แบ่งหน้าที่การดำเนินการเป็น 4 สาขา คือ

1. สาขาการปกครองและการเมือง มี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน มีหน้าที่ปรับปรุงแก้ไข วางรูปลักษณะการปกครองให้เหมาะสม การป้องกันปราบปรามเหตุร้าย ตลอดจนการแก้ไขสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นและความเข้าใจที่ถูกต้อง และอื่นๆ

2. สาขาการส่งเสริมฐานะราษฎร มี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน มีหน้าที่ปรับปรุงส่งเสริม พัฒนาอาชีพ การคมนาคม การประชาสัมพันธ์ การนิคมสร้างตนเอง การเกษตร การสวัสดิการ และอื่นๆ

3. สาขาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาเป็นที่ปรึกษา มีหน้าที่ปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาให้เหมาะสม การส่งเสริม เผยแพร่ภาษาไทย พุทธศาสนา และวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการฝึกสอนอาชีพ และอื่นๆ

4. สาขาการสาธารณสุข มีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามและบำบัดโรค ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพอนามัยประชาชน ให้รู้จักและนิยมการรักษาโรคแผนปัจจุบัน

คณะกรรมการฯ ชุดนี้ได้ดำเนินงานแก้ไขเหตุการณ์และปรับปรุงตามโครงการที่วางไว้ ลุล่วงไปหลายเรื่อง หลายประการ แต่ก็ยังไม่เข้าสู่เป้าหมายโดยสมบูรณ์

รัฐบาลได้ดำเนินการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ประเทศเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยมีมติคณะรัฐมนตรีอีก 3 ฉบับ ในห้วงเวลาต่างกัน แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปรับปรุง 2 ครั้ง จนครั้งที่ 3 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2519 แต่งตั้ง "คณะกรรมการเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

การดำเนินงานของคณะกรรมการข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นการวางรากฐานการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจกับประชาชน นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นในปี 2507 เพื่อทำหน้าที่ปฎิรูปเทศาภิบาลทุกประเภทที่ย้ายมาทำงาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสานงานด้านการข่าว ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับประชาชน อย่างไรก็ตามเงื่อนไขและความไม่เข้าใจยังมีอยู่

การต่อสู้ด้วยวิธีการที่รุนแรงได้เกิดขึ้นเป็นระยะ และรุนแรงที่สุดในปี 2518

นับจากปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้มีการจัดการปัญหาและการพัฒนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการหลักๆ 3 ด้าน คือ

1. การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การจัดองค์การศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ พทท.43 ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 56/2539

3. การจัดทำแผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลเริ่มกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 และดำเนินงานรวม 4 ระยะ โดยปรับนโยบายรวม 3 ครั้ง คือ พ.ศ.2531-2535 พ.ศ. 2537-2541 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2542-2546 ตามตารางต่อไปนี้

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียงลำดับข้อความสำคัญที่กำหนดในแต่ละฉบับ

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 - 2546
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. ให้ความสงบเรียบร้อยในพื้นที่</p> <p>2. ให้มีการปรับสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านสังคมจิตวิทยา การเมือง เศรษฐกิจ ให้เกิดการพัฒนาระดับพื้นที่ให้เห็นผลรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเน้นการปลูกฝังการศรัทธาในชาติไทย การสร้างศรัทธาต่อทางการ ปรับปรุงความเป็นอยู่</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>2. เพื่อสร้างความสงบ</p> <p>1. เพื่อสร้างความสามัคคี</p> <p>3. เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชน</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>4. เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากขบวนการโจรก่อการร้าย</p> <p>3. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับทางการ และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง</p> <p>1. เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจบรรลุตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>2. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนและสังคม โดยปรับและพัฒนาสภาวะแวดล้อมระดับ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ที่สอดคล้องกับความต้องการหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคือในพื้นที่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จัดปัญหาความยากจน ให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสมและเข้มแข็ง</p> <p>1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมทั้งภาครัฐ และภาคประชาชนให้มีความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และรู้เท่าทัน พร้อมที่จะปรับตัวบนเอกลักษณ์พื้นฐานวิถีชีวิตของประชาชน</p>

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 - 2546
<p>และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งการสร้างเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศมุสลิม</p>		<p>2. เพื่อให้กระบวนการพัฒนาด้านต่างๆ ของสังคมเป็นไปอย่างสมดุลในการรักษา และส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม อันดีงามของท้องถิ่น</p> <p>5. เพื่อให้ประเทศ มุสลิมมีความเข้าใจ ในปัญหา และนโยบายที่ถูกต้อง และทันสมัยในความร่วมมือในทางสร้างสรรค์</p> <p>6. เพื่อให้บรรยากาศทางด้านจิตวิทยา มวลชนเกิดพลังสนับสนุนการดำเนิน นโยบาย สร้างความเข้าใจ ความสงบ และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา</p> <p>7. เพื่อให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ และมี</p>	<p>ในพื้นที่ ให้ความสำคัญในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม</p> <p>3. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในพื้นที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะ ปัญหาความไม่สงบและปัญหาอาชญากรรม และร่วมพัฒนาโดยใช้พลังทางวัฒนธรรม มาเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไข ปัญหาสังคม ให้สังคมมีความสงบ ร่มเย็น ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง และ</p>
<p>นโยบาย</p> <p>สังคมจิตวิทยา เน้นการพัฒนา การศึกษา การเรียนรู้ และใช้ภาษาไทย การปรับปรุง การประชาสัมพันธ์และ ปฏิบัติจิตวิทยา</p>	<p>นโยบาย</p> <p>ด้านสังคมจิตวิทยา ถือเป็นนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนลำดับแรกในการ สร้างความเข้าใจ ลดความหวาดระแวง ด้านการยอมรับในความแตกต่าง และ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน อันเป็นลักษณะ</p>	<p>นโยบาย</p> <p>ด้านสังคมจิตวิทยา ดำเนินการตาม แนวทางเดิม ซึ่งได้ตลอดไปอย่างต่อเนื่อง คือ การสร้างความเข้าใจ ลดความหวาดระแวง และเพิ่มความร่วมมือะระหว่าง ฝ่ายต่างๆ ภายในสังคมให้ระงับยิ่งขึ้น</p>	<p>นโยบาย</p> <p>1. การพัฒนาศักยภาพของชนและสังคม</p> <p>1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพให้ เห็นคุณค่าของความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและยกระดับคุณภาพชีวิต</p>

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 - 2546
<p>เด่นทางสังคมที่ประกอบด้วยวัฒนธรรมที่หลากหลาย เน้นการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นจากภาษาแม่สู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นสื่อในการติดต่อ สื่อสารให้สังคมเปิดกว้างมากขึ้น และขยายโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต</p>	<p>เพื่อให้การดำเนินงานด้านสังคมจิตวิทยามีเอกภาพ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วน รวมทั้งการลดช่องว่างการใช้ภาษาระหว่างกันด้วยการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน ทั้งภาษาไทยกับมลายูท้องถิ่น</p>	<p>ของสมภพภรณ์และผู้สื่อข่าวโอกาสให้มีอาชีพที่มีมั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต 1.2 สนับสนุนและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้ความสำคัญกับเยาวชนในเรื่องการศึกษาและคุณภาพชีวิต การเชื่อมวุฒิการศึกษาทางศาสนาเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการสมัครเข้าทำงาน</p>	<p>2. การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม 2.1 เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา สร้างความเข้าใจในคุณค่าและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม 2.2 ให้การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นไปโดยไม่ฝืนอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และปรับกฎระเบียบของทางราชการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต 2.3 จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตจนถึงระดับอุดมศึกษา</p>

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 - 2546
<p>ด้านการเมืองภายใน มุ่งให้ชาวไทยมุสลิม มีส่วนในการปกครอง และมีโอกาสในการร่วมแก้ไขปัญหากับทางราชการ การปรับปรุง ประสิทธิภาพข้าราชการ และองค์การในการบริหารราชการและการแก้ไขปัญหาระดับท้องถิ่น</p>	<p>ด้านการเมืองและการปกครอง เป็นนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนควบคู่กับด้านสังคมจิตวิทยา โดยเน้นการทำงานมวลชน ให้ผู้นำมุสลิมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม บิดหลักการประนีประนอม ประสานประโยชน์ในแนวทางสันติและปฏิเสธระหว่างรุนแรง</p>	<p>ด้านการเมืองการปกครอง ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการเมืองและการปกครองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสิทธิภาพของข้าราชการ เพื่อให้ได้ข้าราชการที่ดี ไม่สร้างเงื่อนไขและสามารถเข้าถึงประชาชนได้ดี กายกะตัมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการปรับปรุงประสิทธิภาพของข้าราชการในระดับลำดับ และในระดับพื้นที่ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป</p>	<p>1.3 สรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่ และโยกย้ายบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่ ส่งเสริมขวัญกำลังใจ</p> <p>3. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาระดับพัฒนา</p> <p>3.1 จัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาระดับพัฒนา</p> <p>3.2 สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้มั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง รักษาประเพณีที่ดีงาม</p> <p>3.3 เพิ่มบทบาทของประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>2.7 เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้าน และประชาคมมุสลิมอย่างใกล้ชิด</p>
<p>ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ให้ประเทศมุสลิมมีความเข้าใจถูกต้องต่อการปฏิบัติของรัฐบาลต่อชาวไทยมุสลิม และสนับสนุนประเทศไทยในการเมืองระหว่างประเทศไทย</p>	<p>ด้านการเมืองต่างประเทศ เป็นกรณีแก้ไขปัญหาด้านการสร้างความเข้าใจกับประเทศมุสลิม เพื่อสนับสนุนประเทศไทยในการดำเนินงานนโยบาย และส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะสร้างสรรคทางเศรษฐกิจ</p>	<p>ด้านการต่างประเทศ การดำเนินนโยบายเดิมที่ผ่านมาได้ผลในการให้ประเทศมุสลิมเห็นผลประโยชน์ทางการเมือง และความร่วมมือระหว่างกันยิ่งกว่าการเพรชงเชิงกิจการภายในของไทย สมควรยืนยัน แนวทาง</p>	<p>และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>2.7 เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้าน และประชาคมมุสลิมอย่างใกล้ชิด</p>

พ.ศ. 2521 - 2530 โครงการวิจัย (ชก.)	พ.ศ. 2531 - 2535 การค้า และการลงทุน เพื่อให้เห็นประโยชน์อีกว่าการบ่อนทำลาย	พ.ศ. 2537 - 2541 ดังกล่าวต่อไป โดยเน้นการขยายความร่วมมือโดยเฉพาะกับกลุ่มประเทศมุสลิม โดยมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนให้เพิ่มขึ้นมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายหลักที่จะใช้การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เป็นตัวนำในช่วงระยะเวลาต่อไป รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาบาลี และภาษาอาหรับ	พ.ศ. 2542 -2546
ด้านเศรษฐกิจ เจริญพัฒนาและขยายฐานทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการสร้างทางหลวงจังหวัดและทางหลวงชนบท	ด้านเศรษฐกิจ เจริญการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานแผนพัฒนาให้สอดคล้องและสนับสนุนการแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคม	ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มุ่งเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่เพื่อให้แผนงานต่างๆ ที่วางไว้แล้วบังเกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยเร่งรัดศักยภาพสูงยิ่งขึ้น ซึ่งจุดมุ่งหมายภายในและต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานโครงการคมนาคมขนส่งที่สะดวก รวดเร็ว และบริการของรัฐที่ตอบสนองธุรกิจได้ครบวงจรในพื้นที่	2.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองศูนย์กลาง และเมืองชายแดน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ 2.5 เสริมสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งด้านการประมง การเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ
ด้านยารวมการถือกรรย ปรับปรุงองค์การกรรยให้มีเอกภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพของ	ด้านการรักษาความสงบ ใช้นโยบายการเมืองในการทหาร เพื่อองใจให้กลุ่มถือกรรยเข้าอบตัว การป้องกัน	2.6 ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหาร เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยถาวร	ถาวร

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 -2546
<p>กำลังพล ยุปกรณ์ การข่าว และการจัดระบบการป้องกันตนเอง</p>	<p>และปราบปรามใช้การแยกมิตรแยกศัตรูให้ชัดเจน กัดค้นด้วยกำลังและสนับสนุนด้วยการทำงานมวลชนเพื่อโค่นล้มขบวนการก่อการร้าย</p>	<p>ควบคู่ไปกับการกดดันต่อองค์ลี้ภัยลี้ภัย ซึ่งใกล้บรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ดี เนื่องจากความจำเป็นทางด้านการพัฒนาประกอบด้วย จชก. ยังมีความสามารถในการ ก่อวินาศกรรม บ่อนทำลายความสงบในช่วงเวลาต่อไป จึงควรทุ่มเททรัพยากรในด้านการรักษาความสงบทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหารในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้เกิดบรรยากาศของความสงบเรียบร้อยด้วยการกำหนดแผนที่มีประสิทธิภาพในการจัดทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เน้นไปที่การรักษาความสงบเรียบร้อย</p> <p>ด้านประชาสัมพันธ์ เน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านบุคลากรและเครื่องมือ โดยมีแนวทางการหมักกำลังสร้างความเชื่อถือ ทัศนคติ และความเข้าใจที่ดีต่อสังคม รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรในการผลิตสื่อ การประชาสัมพันธ์ที่ดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ</p>	<p>3.4 ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงป้องกันเชิงรุก</p> <p>3.5 ฝึกกำลังหน่วยทหาร ตำรวจ พลเรือน และอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นเอกภาพ</p>

พ.ศ. 2521 - 2530	พ.ศ. 2531 - 2535	พ.ศ. 2537 - 2541	พ.ศ. 2542 - 2546
		<p>ด้านการบริหารนโยบาย การดำเนินงานตามนโยบายที่ผ่านมาแล้วได้มีการจัดการบริหารรูปแบบพิเศษอื่น แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องเอกภาพและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติ ทำให้การแก้ไขปัญหายังกระทำไม่ได้ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายเป็นไปอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ สมควรให้การดำเนินงานของทุกส่วนราชการประสานสอดคล้องกัน ทั้งในด้านการวางแผน การประสานแผน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีระบบ โดยมีการยอมรับดำเนินงานที่ชัดเจน ได้รับความสนับสนุนทางนโยบายจากส่วนกลางอย่างรวดเร็ว ทันต่อ เหตุการณ์ และมีการจัดสรรและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทาง การบริหารอย่างเหมาะสม ไม่ซ้ำซ้อน และตรงเป้าหมายสำคัญ เว่งส่วนและเป้าหมายพื้นที่ รวมทั้งมีการปรับปรุงองค์กร และระบบบริหารการแก้ไขปัญหานั้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในระยะต่อไป</p>	<p>4. การบริหารนโยบาย เพื่อให้บรรลุผลเป็นรูปธรรม จะต้องมีระบบการบริหารนโยบายที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร</p> <p>3.6 จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหาคือให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการ</p>

มีงานวิจัยและบทความหลายฉบับ
ได้กล่าวถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับต่างๆ ไว้สรุปได้ว่า

1.1 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2521-2530 เป็นนโยบายทั่วไปฉบับแรกที่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาทุกเรื่อง และมุ่งให้เกิดการประสานงานระหว่างส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขณะมีการประกาศใช้นโยบายฉบับนี้ สถานการณ์ในพื้นที่มีความรุนแรง เกิดการปะทะด้วยกำลังอาวุธระหว่างกลุ่มคนที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนกับอำนาจรัฐ พื้นที่ที่มีความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และคุณภาพชีวิตของประชาชน การแก้ไขปัญหาจึงถูกเน้นหนักไปในการใช้กำลังการข่าว มุ่งปราบปรามการก่อการร้าย รวมทั้งปรับสภาวะแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคม แต่จากการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี ปรากฏว่า ได้รับผลสำเร็จระดับหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายและการแก้ไขปัญหาการแทรกแซงจากต่างประเทศ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ และทำความเข้าใจกับประเทศมุสลิม มีให้สนับสนุนขบวนการโจรก่อการร้าย (ชก.)

1.2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2531-2535 ในปี พ.ศ. 2530 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งประเมินสถานการณ์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทบทวนนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเสนอนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ระยะ 5 ปี ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา และการเมืองการปกครอง โดยการยอมรับความแตกต่าง มีความจริงใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับผู้นำศาสนา เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาควบคู่ไปกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น เพื่อสร้างศรัทธาและความร่วมมือระหว่างประชาชนกับราชการ สำหรับในด้านการรักษาความสงบ กำหนดให้ใช้นโยบายการเมืองนำการทหารในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ในห้วง 5 ปีที่มีการดำเนินการตามนโยบายฉบับนี้ ปรากฏว่า ได้รับผลสำเร็จอย่างดี โดยเฉพาะการสร้างความเข้าใจ และการลดความหวาดระแวง สภาพทางการเมืองเปิดให้ผู้นำมุสลิมมีบทบาททางการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐมีความเข้าใจปัญหามากขึ้น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะผลักดันการแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง ในขณะที่การดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหาร มีความคืบหน้าในระดับสลายขีดความสามารถของ ชก.จน ไม่สามารถใช้กำลังขนาดใหญ่ได้อีก การเข้าถึงประชาชนที่ยากจนและอยู่ในชนบทห่างไกลทำได้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาโรงเรียนปอเนาะ การให้สิทธิพิเศษแก่คนไทยมุสลิมเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับกลาง และระดับสูง การสร้างความเข้าใจในระดับสูงกับสมาพันธ์อิสลามโลกและต่างประเทศ การปราบปรามยังคงมีอย่างต่อเนื่องโดยหลักการนโยบายได้รวมขึ้น

1.3 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2537-2541 การบังคับใช้นโยบายฉบับนี้ เป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์ของประเทศได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านต่างประเทศที่เข้ามาในลักษณะ

กระแสโลกาภิวัตน์ ความจำเป็นในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และความ ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น นโยบาย ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะยกระดับการพัฒนาในด้าน เศรษฐกิจควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาทาง ด้านจิตวิทยา โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจใน พื้นที่เป็นงานสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้ผลการ พัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือสำคัญในการ แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้เข้มแข็ง รวมทั้งการระดมพลังและความร่วมมือจาก ทุกฝ่ายในการรักษาความสงบเรียบร้อย และ ลดความขัดแย้งในสังคม ในภาพรวมการ ดำเนินงานตามนโยบายมีความต่อเนื่อง และมี ระดับของพัฒนาการเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาสังคมจิตวิทยา ปัญหาความ ยากจนขึ้น และความไม่เป็นธรรมในสังคมที่ เกิดจากการพัฒนาที่ไม่ทั่วถึง ปัญหาภาพลักษณ์ ความไม่สงบและปัญหายาเสพติดรุนแรงขึ้น จากปัญหาที่ยังเหลืออยู่จึงมีนโยบายความ มั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2542 - 2546)

นโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัด ชายแดนภาคใต้ทั้ง 4 ฉบับ ค่อยๆ มีพัฒนาการ ที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหาพื้นฐานที่ เกิดขึ้นในพื้นที่ ความประนีประนอม การลด ช่องว่างของประชาชนจากความแตกต่างให้เข้า สู่ความร่วมมือบนความหลากหลาย โดยเฉพาะ นโยบายฉบับสุดท้ายคงนโยบายเดิมในด้านการ ก่อการรายน้อยที่สุด แต่มุ่งไปในเรื่องคนเป็น ศูนย์กลางการแก้ปัญหาและการพัฒนาอย่าง แท้จริง

2. การจัดตั้งองค์กรศูนย์อำนาจการ บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ พทท.43

ได้มีคำสั่งของรัฐบาลเพื่อจัดรูปแบบ การบริหารแบบพิเศษเพิ่มเติมจากระบบปกติ

เพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ สำคัญคือ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 56/2539 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2539 เป็นองค์การ 2 ระดับ คือ

(1) ระดับนโยบาย มีคณะกรรมการ อำนาจการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (ปชต.)

ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัด ชายแดนภาคใต้ อำนาจการและควบคุมเพื่อ แก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปตามนโยบาย

(2) ระดับประสานการปฏิบัติในพื้นที่ ปรับปรุงจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 8/2521 ลงวันที่ 20 มกราคม 2524 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบริหารราชการใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดขอบเขตและ อำนาจของศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการผสม พลเรือนตำรวจทหารที่ 43 (พทท.43) เป็น องค์การแก้ไขปัญหในระดับพื้นที่

2.1 ศูนย์อำนาจการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เรียกโดยย่อว่า "ศอ.บต." และ ให้รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบ ของนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบบังคับบัญชาข้าราชการและการ ดำเนินงาน ศอ.บต. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทย และปลัดกระทรวงมหาดไทย ตาม ลำดับ ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ของศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ให้เป็นไปตามนโยบาย และรายงานผลการปฏิบัติให้นายกรัฐมนตรีทราบเป็นระยะๆ

ให้ คอ.บ.ต. มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับเร่งรัดการปฏิบัติงานตามนโยบายฯ ของส่วนราชการฝ่ายพลเรือนและตำรวจ ประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการฝ่ายทหาร รวบรวมกลั่นกรอง เสนอแนะการจัดทำแผน โครงการ และการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการและองค์การของรัฐ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้คอบสนองนโยบาย และพัฒนาข้าราชการและพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า คอ.บ.ต. มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง สังคมจิตวิทยา ความสงบเรียบร้อยและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

2.2 กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 (พตท.43) ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จัดตั้ง พตท.43 ขึ้นในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 โดยมีผู้บัญชาการกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 รับผิดชอบการบังคับบัญชา ข้าราชการ และการดำเนินการของ พตท.43 และให้กองทัพบก/กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และกองทัพอากาศที่ 4 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ตามลำดับควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 ให้เป็นไปตามนโยบายฯ และรายงานผลการปฏิบัติให้นายกรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปชต.) ทราบเป็นระยะๆ ทั้งนี้ให้มีการประสานงานกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

กำหนดให้ พตท.43 ทำหน้าที่ดำเนินการกำหนดแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุร้ายรุนแรงหรือการก่อการร้ายทุกรูปแบบให้เกิดเอกภาพ สนับสนุนและประสานงานในการจัดระเบียบชายแดนตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พัฒนาประสิทธิภาพด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ

การจัดตั้งระบบบริหารพิเศษนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินการ และการประสานงาน เกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความสงบสุขร่มเย็นนั่นเอง

3. การจัดทำแผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนแม่บท การพัฒนาพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อมองภาพการแก้ไขและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นลักษณะพื้นที่ โดยมีแผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเครื่องมือสำหรับทำหน้าที่แปลงแผนแม่บทและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงสู่การปฏิบัติ แผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เดิมนั้นเรียกว่า โครงการเฉพาะกิจเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มมีครั้งแรกเมื่อปี 2533

ในระยะแรก ลักษณะแผนได้เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก แต่ต่อมาปี พ.ศ.2541 ได้ปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนใหม่ มีการกำหนดระบบประสานแผนงานที่ชัดเจนและครอบคลุมสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแผนที่สามารถพัฒนาแก้ไขปัญหาค

จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแผนแม่บทฯ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง

แผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจุดประสงค์และเป้าหมาย (Goal) ที่จะก่อให้เกิดผล ดังนี้

1) ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินนโยบายของรัฐในอันที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น มีความทัดเทียมภูมิภาคอื่น และประเทศเพื่อนบ้าน

2) ประชาชนตระหนักถึงความจริงใจของรัฐที่มีต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาทางสังคมจิตวิทยา อันได้แก่ ความไม่เข้าใจ ความหวาดระแวงระหว่างประชาชน ต่างศาสนาและ ประชาชนกับรัฐได้รับการแก้ไข ไปในทางที่ดีขึ้น

3) ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดลง โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางขึ้นมารองรับตั้งแต่งบประมาณปี 2543-2545 คือ

(1) ยุทธศาสตร์ที่ว่าด้วยการเสริมสร้างโอกาสตามศักยภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก

(2) ยุทธศาสตร์ที่ว่าด้วยการเร่งรัดพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือเป็นยุทธศาสตร์เชิงรับ

(3) ยุทธศาสตร์ที่ว่าด้วยการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือเป็นยุทธศาสตร์เฉพาะพื้นที่

ได้กำหนดแนวทางและขอบเขต แยกแยะโดยการพิจารณาในเชิงรายสาขา (Sector) ทั้งด้านการพัฒนาการเกษตร การพัฒนาด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการในเขตชุมชน เมืองใหญ่และเมืองชายแดน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ รายได้ และการศึกษา การพัฒนาความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุข เพื่อดูแลสุขภาพของประชาชน การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการให้ทุนค่าทุนทางสังคม โดยเฉพาะด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ได้กำหนดขอบเขตการสนับสนุนการจัดตั้ง และประสานหน่วยทหาร ตำรวจ หน่วยงานด้านการปกครอง การพัฒนาประสิทธิภาพ ความรู้บุคลากรในหน่วยงานที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ รวมทั้งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนของตนเอง การป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการพัฒนาด้านแรงงาน

นอกจากการดำเนินงานโดยอาศัยกลไกต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ตลอดระยะเวลาที่การดำเนินงานจะมีการเสริมด้วยนโยบาย และมาตรการต่างๆ เพื่อหนุนให้การพัฒนาแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่มติ ครม. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2506 มติ ครม. เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2520 มติ ครม. เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2531 และ มติ ครม. เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 ล้วนวางหลักเกณฑ์การคัดเลือก และการแต่งตั้งข้าราชการ การฝึก

อบรม และการสร้างขวัญกำลังใจโดยลำดับ นอกจากนี้ยังมีกรมผลักดันโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และประเทศไทย เพื่อเปิดโอกาสการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีศักยภาพมากขึ้น รวมทั้งเร่งให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเข้มแข็งโดยผ่านทาง กรอ.จังหวัด และสภาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2545 สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 123/2545 ลงวันที่ 30 เมษายน 2545 ให้อธิบดีทบพทของ คอ.บต. และ พทท. 43 และให้ถ่ายโอนภารกิจให้กับหน่วยงานปกติ ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในขณะนั้นชี้ว่า สภาการณ์ปัจจุบันไม่มีการเคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายแต่อย่างใด เหตุที่เกิดเป็นเพียงการก่อเหตุของกลุ่มโจร เป็นปัญหาปกติทั่วไปที่ปรากฏในทุกภาคของประเทศ ซึ่งการแก้ไขปัญหาคควรให้หน่วยงานปกติเข้าดำเนินการต่อไป

สถานการณ์โดยรวมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังยุติบทบาท คอ.บต. และ พทท.43

หลังจากการยุติบทบาทของ คอ.บต. และ พทท.43 ประมาณ 10 เดือน กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสถาบันดำรงราชานุภาพ ได้ลงไปจัดเก็บข้อมูลที่เป็นภาพรวมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบข้อมูลที่ประมวลได้จากข้อมูลคุณภาพในเบื้องต้น จากการพูดคุย การสังเกตการณ์ ข้อมูลเอกสารที่ได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชน และส่วนราชการในพื้นที่ พอประมวลภาพสถานการณ์ต่างๆ ให้เห็นได้กว้างๆ ดังนี้

1. รัฐบาลได้กำหนดให้ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นจังหวัด CEO ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2545

2. คอ.บต. ได้ส่งมอบงานที่ดำเนินการอยู่ให้แก่หน่วยงานปกติรับผิดชอบต่อไป เช่น ในด้านการประมุขเทศข้าราชการใหม่ ได้มอบให้ศูนย์ประสานงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรมการปกครอง (ศปต.) รับผิดชอบต่อไป

3. กองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจ ทหารที่ 43 (พทท.43) กลับเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานต้นสังกัด และในด้านการทหารยังคงทำหน้าที่ปกติในพื้นที่ในด้านการข่าว และงานด้านมวลชน

4. กรมตำรวจ ได้เข้ารับผิดชอบงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการที่จังหวัดยะลา เพิ่มเดิมกำลังหน่วยเฉพาะกิจจาก ๑๓๓. โดยในปีงบประมาณ 2546 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกแผนรักษาความสงบเรียบร้อย (แผนพิทักษ์ใต้ 46) และกำหนดให้มีการปฏิบัติการรักษาความสงบอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง

5. ในด้านการประมุขเทศข้าราชการใหม่ที่เข้าไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งศูนย์ประสานราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปต.) เป็นผู้รับผิดชอบแทน คอ.บต.นั้น ขาดงบประมาณดำเนินการ ทำให้การประมุขเทศข้าราชการใหม่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

6. การส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากจังหวัดสงขลา ซึ่งข้อมูลของ นักธุรกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นว่า ทรัพยากรต่างๆ ในด้านการพัฒนา และบริหารจากส่วนกลางมีอยู่เพียงสงขลาเป็นหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากอัตราผลตอบแทนของการลงทุนที่ขยายตัวได้มากกว่าในจังหวัดสงขลา ทำให้จังหวัดที่มีศักยภาพอื่นในจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ไม่ได้รับทรัพยากรจากส่วนกลางอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการคมนาคม ปัญหาภาพลักษณ์ความไม่สงบ หากพิจารณาจากโครงการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ในปี 2544 จะเห็นได้ชัดเจนถึงการกระจายการลงทุนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการลงทุนส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ที่จังหวัดสงขลาเป็นหลัก

ตารางแสดงโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2544

จังหวัด	โครงการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน		
	จำนวน (ราย)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จ้างแรงงาน (คน)
นราธิวาส	-	-	-
ปัตตานี	1	156	1,125
ยะลา	3	278	657
สงขลา	23	2,865.68	6,742
รวม	27	3,299.68	8,524

7. ประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เห็นว่า คอ.บต. เป็นหน่วยงานที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมถือว่าเป็นที่พึ่งได้เมื่อมีความเดือดร้อน รวมทั้งให้ความสะดวกในเรื่อง กิจการศาสนา เมื่อขาดไปรู้สึกว้าเหว่ ประกอบกับการยุบเลิก คอ.บต. ดำเนินการในเวลาใกล้เคียงกับการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานในระดับอำเภอที่เป็นหน่วยบริการหลายหน่วยให้เป็นหน่วยในระดับจังหวัด หรือชุดเคลื่อนที่ประชาชนที่มาขอรับบริการที่อำเภอต้องเดินทางไปจังหวัด โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น การยุบเลิกหน่วยงานปศุสัตว์อำเภอเป็นหน่วยระดับจังหวัด เมื่อสัตว์ป่วยชาวบ้านต้องเดินทางไปจังหวัด ไปแล้วบางครั้งเจ้าหน้าที่ออกเคลื่อนที่ ไม่ได้พบเจ้าหน้าที่ การรักษาสัตว์ป่วยไม่สามารถทำได้ทันความต้องการ เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวจึงเหมือนมีเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เกิดขึ้นพร้อมกัน และประชาชนจะต้องปรับตัวให้ทันตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

8. องค์การทางศาสนาอิสลามมีความเข้มแข็ง และมีการปรับตัวให้เป็นหน่วยงานสร้างความรู้ ความเข้าใจกับผู้นับถือศาสนาอิสลาม รวมทั้งเด็ก เยาวชน สตรีที่เชื่อมโยงกับนโยบายภาครัฐมากขึ้น ที่เห็นจากนโยบายรัฐบาลด้านยาเสพติดพบว่า คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามในด้าน ยาเสพติดด้วย ปัจจุบันคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสถานที่ทำการที่เหมาะสมและสามารถใช้เป็นสถานที่เพื่อการฝึกอบรม สัมมนาได้เป็นอย่างดี หลังจากการยุติบทบาทของ คอ.บต. คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเริ่มมีการรวมตัวกัน และมีการผลักดันทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางโดยในขณะนี้จังหวัดยะลา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการประสานงาน มีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งคือ เป็นแกนประสานกับหน่วยงานทางราชการแทนหน้าที่ที่ คอ.บต.เคยทำให้

9. ก่อนการยุติบทบาท คอ.บศ. ได้มีการรวบรวมกลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่ได้ไปศึกษาต่างประเทศ เช่น ประเทศแถบตะวันออกกลาง หรือประเทศมุสลิมในเอเชียก็ตามมารวมกลุ่มกัน เรียกว่า "กลุ่มปัญญาชนมุสลิม" ซึ่งเพิ่งเริ่มดำเนินการ และต้องยุติบทบาทไปพร้อมกับ คอ.บศ. เพราะไม่มีผู้ประสานดำเนินการต่อ

10. การกระตุ้นการเข้ามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเข้าร่วมในการพัฒนาตามโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ชาติคู่ประสานงานต่อไปในพื้นที่ ภาคเอกชนหรือสภาธุรกิจที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นแกนนำภาคเอกชน ในการร่วมพัฒนาตามโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจยังไม่เข้มแข็ง และต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ

11. การพัฒนาการด้านการศึกษา

ตารางแสดงสถาบันการศึกษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัด	ระดับประถม	ระดับมัธยม	ระดับอุดมศึกษา	เอกชน
นราธิวาส	359	19	7	83
ปัตตานี	298	56	1	61
ยะลา	213	13	2	45
สงขลา	481	44	5	67
สตูล	166	12	3	20
รวม	1,517	144	18	276

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีวิทยาเขตตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และมหาวิทยาลัยทักษิณ ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังมีสถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีและยังมีวิทยาลัยเอกชนอีกด้วย

จากตารางแสดงถึงสถาบันการศึกษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีสถานศึกษาในระดับต่างๆ โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นทุกจังหวัด และจากการผลการสอบถามจากคณาจารย์ในจังหวัดชายแดนพบว่า โอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ได้ว่า การ

ส่งเสริมด้านการศึกษารัฐได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่จะต้องจัดการการศึกษาให้เกิดความเป็นธรรมต่อการได้เข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคนในพื้นที่ในสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น

จากการฉายภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยสรุปข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่ควรจะได้มีการ ติดตาม ปรับปรุง แก้ไข อยู่ดังนี้

1. งานด้านสังคมจิตวิทยา ซึ่งควรมีการดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง ขณะนี้ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง
2. การปฐมนิเทศข้าราชการใหม่ ต้องเร่งรัดให้ทำได้อย่างสมบูรณ์
3. ภาพรวมในการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยง 5 จังหวัด และสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ชาติคู่ประสานงานเชื่อมต่อการดำเนินงาน

ผลจากการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการที่รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาควบคู่ไปกับการพัฒนาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาเกือบ 50 ปี ส่งผลต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม หลายประการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการลดภาวะความไม่สงบ ความแตกแยก หวาดระแวงในพื้นที่ลงได้ แม้ว่ายังคงมีปัญหาที่จะต้องพัฒนาแก้ไขกันต่อไป ดังจะได้กล่าวถึงการพัฒนาต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจุบันการเดินทางในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวได้ว่า มีการคมนาคมสะดวก ทางบก ทางรถไฟ มีโครงข่ายเชื่อมโยงกรุงเทพฯ - ภาคใต้ - มาเลเซีย - สิงคโปร์ 2 เส้นทาง ทางรถยนต์ มีโครงข่ายถนนเชื่อมโยงกรุงเทพฯ ภาคใต้ มาเลเซีย สิงคโปร์ ทางรถยนต์ ทางหลวงหมายเลข 4 ด้านชายฝั่งทะเลตะวันตก ทางหลวงหมายเลข 41, 43 และ 42 ผ่านจังหวัดชายทะเลตะวันออก และยังมีถนนเชื่อมฝั่งตะวันออกและตะวันตก โดยทางหลวงหมายเลข 406 สงขลา - สตูล สำหรับการคมนาคมทางอากาศ ปัจจุบันจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสนามบินพาณิชย์ 3 แห่ง คือ สนามบินหาดใหญ่ สนามบินนราธิวาส และสนามบินปัตตานี (ปอทอง)

การเปิดเส้นทางดังกล่าว ทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวก รวดเร็ว สร้างความเท่าเทียมเสมอภาคกันในด้านคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นมาตรการทางสังคมจิตวิทยา เพื่อเปิดดินแดน

ภาคใต้เข้าไปพัฒนาได้อย่างกว้างขวาง เร่งพัฒนาด้านเส้นทางเพื่อให้มีการขนส่งเพื่อเป็นตัวเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า รายได้ ทำการดูแลแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วขึ้น

2. การขยายตัวของผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product หรือ GPP*) จากการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เรื่อยมา มีตัวชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาแก้ไขปัญหาจากภาพรวมเศรษฐกิจประการหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดของทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะเวลา 7 ปี ตั้งแต่ปี 2536 - 2543 จากตารางผลิตภัณฑ์มวลรวมแสดงให้เห็นว่า จังหวัดสงขลา GPP ปี พ.ศ. 2536 อยู่ที่ 52,619 และในปี พ.ศ. 2543 อยู่ที่ 81,883 จังหวัดนราธิวาส ปี พ.ศ. 2536 GPP อยู่ที่ 13,069 และในปี พ.ศ. 2543 อยู่ที่ 20,863 จังหวัดยะลา ปี พ.ศ. 2536 GPP อยู่ที่ 10,881 และในปี พ.ศ. 2543 อยู่ที่ 18,462 จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2536 GPP อยู่ที่ 19,869 และในปี พ.ศ. 2543 อยู่ที่ 29,645 จังหวัดสตูล ปี 2536 GPP อยู่ที่ 8,509 และในปี พ.ศ. 2543 อยู่ที่ 16,721 ซึ่งแสดงว่าทุกจังหวัดมีการขยายตัวของผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างค่อนเนื่อง ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ และความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าจังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนผลผลิตการประมงต่อ GPP สูงที่สุดในภาคใต้ตอนล่าง 7 จังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) โดยมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 50

*ผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Products) หรือ GPP ก็คือการวัดรายได้ประชาชาติในระดับจังหวัดที่ใช้วิธีประมาณทางด้านการผลิต (Production approach) ซึ่งแนวคิดคล้ายคลึงกับการประมาณผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

0308 SONGKHLA

(Millions of Baht)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
Agriculture	18,389	21,100	24,567	25,067	25,012	29,875	26,106	29,737
Crops	3,883	5,504	8,098	8,236	8,020	8,622	6,332	7,546
Livestock	522	621	749	813	964	911	969	743
Fisheries	10,233	10,282	10,587	10,937	10,761	14,853	13,489	15,234
Forestry	7	51	30	1	1	1	1	3
Agricultural services	52	56	57	61	69	69	77	59
Simple agri, processing products	3,692	4,596	5,046	5,019	5,197	5,419	5,238	6,152
Mining and quarrying	120	127	135	174	140	115	148	136
Manufacturing	2,559	2,820	3,961	5,067	5,193	5,581	5,833	6,587
Construction	4,304	6,069	7,074	6,441	5,315	3,067	4,038	3,548
Electricity and water supply	1,310	1,448	1,710	1,723	1,820	2,290	2,059	2,283
Transportation and communication	4,258	4,828	5,339	5,956	6,527	6,000	5,972	5,867
Wholesale and retail trade	7,129	8,096	8,983	9,573	10,004	9,560	9,594	10,042
Banking, insurance and real estate	3,336	4,374	5,178	5,851	5,601	7,085	2,715	2,257
Ownership of dwellings	1,401	1,538	1,747	1,962	2,104	2,237	2,290	2,367
Public administration and defence	2,797	3,071	3,762	4,084	4,349	4,680	4,884	4,882
Services	7,017	7,950	10,102	11,047	12,398	12,830	13,004	14,177
GPP	52,619	61,422	72,557	76,945	78,463	83,320	76,643	81,883
Per capita GPP(BAHT)	43,849	50,387	58,656	61,360	61,782	64,790	58,865	62,174
Population(1,000 persons)	1,200	1,219	1,237	1,254	1,270	1,286	1,302	1,317

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

0309 SATUN

(Millions of Baht)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
Agriculture	4,323	4,742	5,876	6,242	7,067	8,704	8,406	10,051
Crops	981	1,348	1,777	1,838	1,757	2,066	1,483	1,714
Livestock	87	102	130	106	123	114	88	77
Fisheries	2,795	2,739	3,307	3,571	4,290	5,264	4,911	5,689
Forestry	128	139	197	241	421	775	1,459	2,017
Agricultural services	15	15	15	15	14	14	14	13
Simple agri.processing products	317	399	450	471	462	471	451	541
Mining and quarrying	31	43	42	47	32	87	99	99
Manufacturing	469	591	671	722	731	752	778	855
Construction	283	663	932	1,108	575	351	407	417
Electricity and water supply	98	135	161	161	171	219	196	196
Transportation and communication	282	346	331	390	374	314	311	352
Wholesale and retail trade	1,334	1,526	1,701	1,809	1,879	1,782	1,799	1,886
Banking, insurance and real estate	193	234	297	322	331	372	213	176
Ownership of dwellings	276	304	343	387	406	436	451	468
Public administration and defence	451	480	598	638	680	740	769	865
Services	770	794	960	1,039	1,118	1,227	1,282	1,356
GPP	8,509	9,860	11,903	12,865	13,364	14,984	14,712	16,721
Per capita GPP(BAHT)	36,675	41,779	49,595	52,726	53,886	59,460	57,467	64,310
Population(1,000 persons)	232	236	240	244	248	252	256	260

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

0310 YALA

(Millions of Baht)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
Agriculture	2,684	3,821	5,240	5,327	5,197	5,569	3,977	5,399
Crops	2,174	3,160	4,397	4,406	4,010	4,227	3,071	4,221
Livestock	146	163	207	166	186	147	121	106
Fisheries	27	22	22	32	29	33	35	33
Forestry	14	43	39	41	415	618	297	463
Agricultural services	9	9	10	11	11	11	12	9
Simple agri processing products	314	424	565	671	546	533	441	567
Mining and quarrying	42	45	47	61	54	39	67	56
Manufacturing	1,047	1,186	1,626	1,668	1,723	1,837	1,882	2,302
Construction	694	1,053	1,262	1,255	804	538	515	715
Electricity and water supply	232	277	313	292	352	392	358	373
Transportation and communication	587	651	846	916	944	848	892	739
Wholesale and retail trade	1,948	2,198	2,440	2,602	2,742	2,630	2,635	2,763
Banking, insurance and real estate	495	591	696	789	854	962	491	426
Ownership of dwellings	457	505	565	628	673	722	747	775
Public administration and defence	855	970	1,198	1,312	1,404	1,450	1,483	1,681
Services	1,770	1,734	2,180	2,453	2,736	2,827	3,045	3,234
GPP	10,811	13,031	16,413	17,303	17,484	17,815	16,093	18,462
Per capita GPP.(BAHT)	28,754	34,112	42,303	43,916	43,820	43,987	39,252	44,486
Population(1,000 persons)	376	382	388	394	399	405	410	415

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

(Millions of Baht)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
0312 NAPATHIWAT								
Agriculture	4,384	5,779	7,628	7,723	7,514	7,597	6,341	7,398
Crops	3,676	4,867	6,439	6,482	6,252	6,321	5,136	6,305
Livestock	216	250	334	231	272	253	257	222
Fisheries	36	37	39	60	55	77	79	86
Forestry	9	49	65	73	201	239	252	45
Agricultural services	19	18	18	19	18	19	19	14
Simple agri. processing products	428	558	733	858	716	688	598	726
Mining and quarrying	36	66	69	92	83	63	81	84
Manufacturing	471	580	720	800	812	844	886	1,037
Construction	751	940	1,108	1,638	870	548	543	809
Electricity and water supply	181	204	235	247	266	315	285	291
Transportation and communication	691	861	1,010	1,062	1,087	842	817	845
Wholesale and retail trade	2,920	3,313	3,698	3,962	4,191	4,051	4,110	4,349
Banking, insurance and real estate	432	500	578	677	636	688	404	338
Ownership of dwellings	658	719	804	885	934	990	1,021	1,057
Public administration and defence	893	977	1,244	1,359	1,442	1,525	1,553	1,665
Services	2,192	2,195	2,624	2,593	2,622	2,695	2,841	2,990
GPP:	13,609	16,135	19,718	21,037	20,457	20,158	18,882	20,863
Per capita GPP(BAHT)	22,643	26,407	31,751	33,340	32,015	31,107	28,740	31,373
Population(1,000 persons)	601	611	621	631	639	648	657	665

GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

0314 PATTANI

(Millions of Baht)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
Agriculture	10,656	13,312	15,379	15,525	17,163	17,802	15,069	15,633
Crops	1,007	1,343	1,826	1,921	1,845	2,061	1,569	1,658
Livestock	411	399	480	391	521	435	419	341
Fisheries	8,491	10,639	12,018	12,150	13,728	14,213	12,003	12,420
Forestry	0	8	23	6	2	2	1	1
Agricultural services	30	33	36	33	32	34	35	24
Simple agri.processing products	717	890	996	1,024	1,035	1,057	1,042	1,189
Mining and quarrying	29	204	213	279	239	181	253	249
Manufacturing	776	881	952	992	1,025	1,133	1,151	1,301
Construction	551	803	1,126	1,489	768	555	462	609
Electricity and water supply	267	269	302	294	302	387	342	353
Transportation and communication	751	919	939	1,020	945	869	868	859
Wholesale and retail trade	3,024	3,427	3,781	4,033	4,247	4,086	4,135	4,346
Banking,insurance and real estate	417	478	562	661	682	849	440	358
Ownership of dwellings	609	658	725	791	836	887	911	941
Public administration and defence	973	1,041	1,272	1,415	1,489	1,603	1,693	1,868
Services	1,815	1,822	2,134	2,366	2,575	2,845	2,997	3,128
GPP	19,869	23,814	27,385	28,864	30,271	31,198	28,322	29,645
Per capita GPP:(BAHT)	35,104	41,488	46,972	48,839	50,536	51,481	46,127	47,737
Population(1,000 persons)	566	574	583	591	599	606	614	621

3. ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน

จากการสำรวจข้อมูล กชช.2ค ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2544 ได้แบ่งตัวชี้วัด ต่างๆ ตามสภาพปัญหาออกเป็น 6 กลุ่ม ประกอบด้วย 31 ตัวชี้วัด สามารถจัดลำดับการพัฒนาของหมู่บ้าน โดยแบ่งออกเป็น 3 ลำดับการพัฒนา คือ

- หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาลำดับ* 1 มีจำนวน 2 หมู่บ้าน ที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา 1 หมู่บ้าน และอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส 1 หมู่บ้าน

- หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาลำดับ 2 ส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านในจังหวัดปัตตานี 143 หมู่บ้าน นราธิวาส และสงขลามีจังหวัดละ 76 หมู่บ้าน ยะลา 59 หมู่บ้าน และสตูล 25 หมู่บ้าน

- หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาลำดับ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสงขลา 863 หมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี 460 หมู่บ้าน นราธิวาส 457 หมู่บ้าน ยะลา 286 หมู่บ้าน และจังหวัดสตูล 228 หมู่บ้าน เมื่อพิจารณาสัดส่วนระหว่างหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาทั้ง 3 ลำดับ พบว่า หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาลำดับ 3 มีจำนวนสูงสุด แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านต่างๆ ยังคง

เหลือหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาลำดับ 1 ซึ่งเป็นหมู่บ้านยังมีปัญหาในการพัฒนามากอยู่เพียง 2 หมู่บ้าน เท่านั้น

4. การร่วมพัฒนาโดยภาคเอกชน คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน (กรอ.) เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ได้จัดกลุ่มคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัด 19 กลุ่ม โดย 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นกลุ่มที่ 1 ในกลุ่มภาคใต้

จากคณะกรรมการกลุ่ม กรอ.จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีโครงการริเริ่มเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งตามมติคณะอนุกรรมการ กรอ.กลุ่มจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ครั้งที่ 1/2545 เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2545 เห็นชอบให้เสนอโครงการในแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/โครงการพัฒนาจังหวัด ให้ ส่วนกลางพิจารณาสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งการรวมตัวกันในภาคเอกชนเป็นไปอย่างเข้มแข็ง ในทุกสาขาการพัฒนา มีข้อตกลงร่วมมือ (Agreement of Cooperation) ระหว่างหอการค้าไทย และหอการค้าอุตสาหกรรมแห่ง

* หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา หมายถึง หมู่บ้านที่ต้องได้รับการแก้ไขตามลำดับความเร่งด่วน มาก-ปานกลาง-น้อย โดยพิจารณาจากคะแนนปัญหาจากตัวชี้วัด จำนวน 30 เรื่อง ใน 6 กลุ่ม ดังนี้

หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 - หมู่บ้านที่มีปัญหาหนัก คือ ตัวชี้วัด มีคะแนนปัญหาหนัก 1 อยู่ระหว่าง 11-30 ตัว และต้องได้รับการพัฒนาเป็น อันดับแรก

หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 - หมู่บ้านที่มีปัญหาปานกลาง คือ ตัวชี้วัดที่มีคะแนน 1 อยู่ระหว่าง 6-10 ตัว ต้องได้รับการพัฒนาเป็น อันดับสอง

หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 - หมู่บ้านที่มีปัญหาน้อย คือ ตัวชี้วัดที่มีคะแนน 1 อยู่ไม่เกิน 5 ตัว ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับสุดท้าย

ที่มา : ข้อมูล กชช.2ค.

ชาติมาเลเซีย จัดตั้งสภาธุรกิจไทย-มาเลเซีย รวมตลอดจนการดำเนินการตามโครงการพัฒนา เขตเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย ที่ได้มีข้อตกลงร่วมกัน ในความร่วมมือระหว่างประเทศ 8 สาขาหลัก คือ คอมพิวเตอร์ พลังงาน เกษตรและประมง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การค้า การลงทุนและการเงิน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5. การค้าชายแดนไทยกับมาเลเซีย

5.1 มูลค่าการค้า โดยที่ไทยมีอาณาเขต ติดกับประเทศมาเลเซีย ทั้งทางน้ำและทางบก ทางบก มีการคมนาคมติดต่อกันได้ทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ ทางน้ำมีท่าเรือที่สามารถเดินเรือติดต่อกันได้ทั้งฝั่งทะเลในอ่าวไทย คือ จังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา สตูล และปัตตานี (ไม่มีพื้นที่ติดต่อกัน) ประกอบกับผลจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ที่มุ่งส่งเสริมการค้าระหว่างกันภายในประเทศสมาชิกอาเซียน จึง ทำให้มาเลเซียเป็นประเทศคู่ค้าที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงมากกว่าร้อยละ 70 ของปริมาณมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมดของไทย โดยการคำนวณ ในปี 2545 มูลค่าการค้ารวม 89,320.2 ล้านบาท ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 35,920.4 ล้านบาท

5.2 จุดผ่านแดนถาวรบริเวณไทย-มาเลเซีย

บริเวณจังหวัดสงขลา สตูล ยะลา และนราธิวาส มีจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงทางการค้า และการสัญจรไปมา ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย และมีการพัฒนาเป็นที่ตั้งด่านพรมแดน รวม 7 จุด ประกอบด้วย

ด่านสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กับด่านบูเก๊ะกาบูอิดัน รัฐเกดากูของมาเลเซีย

ด่านป่าดิงเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กับด่านป่าดิงเบซาร์ รัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย

ด่านท่าเทียบเรือตำมะลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เชื่อมโยงกับด่านเกาะลังกาวิ และท่าเทียบเรือรัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย

ด่านเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา กับด่านเบ็งกาลัง รัฐเปรูตของมาเลเซีย

ด่านสุโงโกล-ลก อำเภอสุโงโกล-ลก จังหวัดนราธิวาส กับด่านรันตูบันยัง รัฐกลันตันของมาเลเซีย

ด่านตากใบ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กับด่านตุมบัส รัฐกลันตันของมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีจุดผ่านแดนบ้านบุญเกีศา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่ทั้งสองประเทศได้ตกลงร่วมกันเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวร และอยู่ในระหว่างการออกแบบเพื่อก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำบริเวณดังกล่าว รวมทั้งปัจจุบันมาเลเซียได้ขอให้ประเทศไทยพิจารณาขอเสนอ การขอเปิดด่านชายแดนที่บ้านประกอบ อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณาความเหมาะสมของฝ่ายไทย

ด้านต่างๆ เหล่านี้มีมูลค่าทางการค้า เช้าออกที่เป็นประโยชน์กับทั้งประเทศไทย และมาเลเซีย โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า การพัฒนาด่านจึงมีบทบาทสำคัญในการนำรายได้เข้าประเทศ และพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ และระยะเวลาเปิด-ปิดด่านให้มีระยะเวลาเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายเวลาการค้าเลี้ยงสินค้า และผ่านเข้าออกของประชาชนระหว่างประเทศ

ในปี 2546 สภาความมั่นคงได้ทำกรอบ แนวทางการบริหารจัดการตามแนวยุทธศาสตร์

ชายแดนประจำปีงบประมาณ 2546-2547 ในแผนดังกล่าวได้กำหนดพื้นที่ตำบลชายแดนเป้าหมายดำเนินการ ด้านความมั่นคงชายแดนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 11 อำเภอ 24 ตำบล 178 หมู่บ้าน โดยเป็นพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาส 4 อำเภอ 11 ตำบล 83 หมู่บ้าน จังหวัดสงขลา 3 อำเภอ 6 ตำบล 49 หมู่บ้าน จังหวัดยะลา 2 อำเภอ 7 หมู่บ้าน ซึ่งตำบลดังกล่าวแล้ว ทั้ง 24 ตำบลถูกระบุเป็นตำบลที่มีสภาพความมั่นคง รวม 15 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของจำนวนตำบลทั้งหมดของทั้ง 4 จังหวัดชายแดน จำนวน 93 ตำบล) ด้านองภาพความ มั่นคงแท้จริงในระดับจำนวนพื้นที่ถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้

จากสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นกับกระบวนการพัฒนาโครงสร้างหลักที่บังเกิดผลกระตุ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพด้านสังคมจิตวิทยา รวมทั้งความเจริญที่เกิดขึ้นในเมืองหลัก และเมืองชายแดนของแต่ละจังหวัด การเกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม ท่าเรือ การประปา และอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ซึ่งประเทศไทยมีส่วนแบ่งในตลาดนำเข้าของประเทศมุสลิม ทั่วโลกถึงปีละประมาณ 8,000 ล้านดอลลาร์ ความเข้าใจและการให้ความร่วมมือกับภาครัฐขององค์กรทางศาสนา ได้แก่ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด การเติบโตทางการศึกษา การเปิดประเทศสู่ดินแดนด้านใต้ด้วยการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม และโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคเอกชนที่เข้มแข็งขึ้น น่าจะเป็นพลังผลักดันการพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น หากรัฐบาลให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่ยังคงมีอยู่ ดังนี้

1. เร่งรัดพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพื่อยกระดับฐานะ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง

2. เปิดโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในพื้นที่ได้มากขึ้น

3. มีหน่วยงานดำเนินงานด้านสังคมจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง สร้างความศรัทธาเชื่อมั่นไว้วางใจต่อกลไกของรัฐ โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติงานและให้บริการแก่ประชาชนทุกศาสนาอย่างเสมอภาค

4. ยังคงให้ความสำคัญกับการคัดเลือกข้าราชการ ที่จะเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยเน้นคนในพื้นที่ และข้าราชการต้องผ่านการปฐมนิเทศที่มีประสิทธิภาพก่อนปฏิบัติงาน

5. สร้างภาพลักษณ์ใหม่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เปิดพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัดให้มีการพัฒนาอย่าง เท่าเทียมกัน เพื่อให้มีนักลงทุนที่สนใจ ตัดสินใจเข้ามาลงทุนและท่องเที่ยวใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาครัฐในส่วนกลางเป็นแกนนำในการเข้าสู่พื้นที่ทุกจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และเร่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ครบวงจร ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

6. ให้องค์กรทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชากร และแก้ปัญหาที่เป็นเงื่อนไขในด้านความสงบเรียบร้อย โดยพิจารณางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายเพื่อนำปัญญานามมุสลิมผู้นำท้องถิ่น เข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นการสร้างความผูกพันและความไว้วางใจกัน ตามที่ ฯพณฯ พลเอกสุรเวทย์ อองคมนตรี ได้กล่าวในบทความ

ปัญหาที่มีทางออกของจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า “ท่านเหล่านี้ยังจะเป็นสื่อกลาง” และ “สะพานเชื่อม” ของเราในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง สร้างความเข้าใจอันดีกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งจะเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหาลงมือตามแนวทางสันติวิธี และตามระบบประชาธิปไตยด้วย

7. แก้ไขปัญหาความสงบเรียบร้อย โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ด่านปราบปรามเท่าที่จำเป็นเพื่อไม่ก่อให้เกิดสภาวะความหวาดวิตกต่อประชาชนในพื้นที่ และสนับสนุนการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้แก่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และใช้การปฏิบัติงานมวลชนเมื่ออาชีวะมากขึ้น

บรรณานุกรม

วิชายลัยป้องกันราชอาณาจักร เอกสารวิจัยส่วนบุคคล แนวทางการแก้ไขปัญหอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) โดย พลตำรวจตรีสมศักดิ์ แสงโสภา, (2540-2541)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.), 2544

สถาบันยุทธศาสตร์ สำนักงานสภาความมั่นคง

แห่งชาติ สันติวิธี : ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความมั่นคง, 2524

ฝ่ายปฏิบัติการประชาชาติภาคและจังหวัด กองบัญชาประชาชนชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โครงการจัดทำผลิตภัณฑ์จังหวัด ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดและแนวทางการคำนวณผลิตภัณฑ์จังหวัด

กองประสานราชการ กรมการปกครอง เรื่องเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้เอกสารการประชุมคณะอนุกรรมการ กรอ.กลุ่มจังหวัด (สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล) ครั้งที่ 2/2545 วันที่ 19 สิงหาคม 2545

สถาบันดำรงราชานุภาพ, เอกสารวิจัย เรื่อง การปรับปรุงบทบาท โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของ ศอ.บต. เพื่อสนองตอบความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2538

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนจาก <http://www.isoc.thai.gov.net/bord.manage.htm>

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี ศอ.บต.บันทึกประวัติศาสตร์ 2 ทศวรรษชายแดนภาคใต้ 2545

สำนักงานเลขาธิการ กรอ.กลุ่มจังหวัด สำนักงานจังหวัดสงขลา แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2545